

УДК 930.2(477):070.48(477.83)“1937/1938”
DOI 10.69550/3041-1467.3.304743

Микола ГАЛІВ

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (halivm@yahoo.com)

ORCID: 0000-0001-7068-3124

ResearcherID: F-3855-2018

Scopus ID: 57212151942

Анна ПУРІЙ

магістр історії, здобувач кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (annapuriy@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-3587-2162

Mykola HALIV

PhD hab. (Education), Full Professor, Department of Ukraine's History and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (halivm@yahoo.com)

Anna PURIY

Master of History, External Postgraduate Student of the Department of Ukraine's History and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (annapuriy@gmail.com)

Бібліографічний опис статті: Галів, М., Пурій, А. (2023). Культурно-просвітницьке життя Дрогобиччини за матеріалами газети “Гомін Басейну”/“Гомін Краю” (1937 – 1938). *Axis Europae*, 3, 69–89. doi: 10.69550/3041-1467.3.304743

Bibliographic Description of the Article: Haliv, M., & Puriy, A. (2023). Kulturno-prosvitnytske zhyttia Drohobychchyny za materialamy hazety “Homin Baseinu”/“Homin Kraiu” (1937 – 1938) [The cultural and educational life of Drohobych County according to the materials of the newspaper “Homin Baseinu”/“Homin Kraiu” (1937 – 1938)]. *Axis Europae*, 3, 69–89. doi: 10.69550/3041-1467.3.304743 [in Ukrainian].

**КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКЕ ЖИТТЯ ДРОГОБИЧЧИНИ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ
“ГОМІН БАСЕЙНУ”/“ГОМІН КРАЮ”
(1937 – 1938)**

Анотація. Мета статті – розкрити висвітлення на шпальтах газети “Гомін Басейну”/ “Гомін Краю” (1937–1938) культурно-просвітницького життя українського населення Дрогобицького повіту. **Методологія дослідження** спирається на принципи

історизму, системності, авторської об'єктивності, а також на методи зовнішньої та внутрішньої критики історичних джерел. Наукова новизна: уперше в історичній науці та пресознавстві проаналізовано рецепцію культурно-просвітницького життя Дрогобиччини у газеті "Гомін Басейну" / "Гомін Краю" (1937–1938). **Висновки.** Отже, культурно-просвітницьке життя Дрогобиччини висвітлено у газеті "Гомін Басейну" ("Гомін Краю") найбільш повно. Наведені у часописі матеріали можна поділити на такі тематичні групи: 1) просвітницьке життя в окремих населених пунктах: Бориславі, Дрогобичі, селах Модрич, Солець, Болехівці, Тустановичі, Солонсько, Вороблевичі, Унятичі, Лішня, Лужок Долішній, Добрівляни, Доброгостів тощо; 2) діяльність окремих організацій та їхніх осередків у містах і селах Дрогобиччини: УПТ "Рідна Школа", товариств "Просвіта", "Сільський Господар", "Союз Українок", "Робітничка Громада" та ін.; 3) святкування річниць історичних подій (бій під Крутами, Акт Злуки УНР і ЗУНР, розстріл під Базаром тощо) та історичних героїв – геніїв української нації: Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки; 4) літературне, хорове і театральне життя Дрогобиччини (літературні вечори, концерти хору "Боян Дрогобицький", хору Дмитра Котка, виступи театру "Заграва" тощо). Відзначимо, що автором просвітницької статті про бій під Крутами в одному з випусків газети "Гомін Басейну" був Зенон Коссак, відомий діяч ОУН. З приводу ж просвітницької роботи товариства "Робітничка Громада" редакція газети висловлювала осудливі характеристики з огляду на лівий характер ідеології і діяльності цієї організації. Загалом, зазначені дописи містять точні дати певних подій, численні імена та прізвища просвітницьких діячів, назви і зміст культурних заходів, які проводилися на Дрогобиччині у 1937–1938 рр.

Ключові слова: "Гомін Басейну" / "Гомін Краю", культурно-просвітницьке життя, українська преса, Товариство "Просвіта".

THE CULTURAL AND EDUCATIONAL LIFE OF DROHOBYCH COUNTY ACCORDING TO THE MATERIALS OF THE NEWSPAPER "HOMIN BASEINU"/"HOMIN KRAYU" (1937 – 1938)

Abstract. *The purpose of the article is to reveal the coverage of the cultural and educational life of the Ukrainian population of the Drohobych County in the columns of the newspaper "Homin Baseinu"/"Homin Krayu" (1937 – 1938). The research methodology is based on the principles of historicism, systematicity, authorial objectivity, as well as methods of external and internal criticism of historical sources. **Scientific novelty:** for the first time in historical science and press studies, the reception of the cultural and educational life of Drohobych County in the newspaper "Homin Baseinu"/"Homin Krayu" (1937 – 1938) was analyzed. **Conclusions.** So, the cultural and educational life of Drohobychchyna is most fully covered in the newspaper "Homin Baseinu"/"Homin Krayu". The materials presented in the magazine can be divided into the following thematic groups: 1) educational life in certain settlements: Boryslav, Drohobych, the villages of Modrych, Solets, Bolekhivtsi, Tustanovichi, Solonsko, Voroblevychi, Unyatychi, Lishnya, Luzhok Dolishniy, Dobrivlyany, Dobrohostiv, etc.; 2) activities of individual organizations and their branches in the cities and villages of Drohobych County: UPT "Ridna Shkola" (Native School), "Prosvita" (Education), "Silskyi Hospodar" (Village Master), "Soyuz Ukrainok" (Ukrainian Women's Union), "Robitnycha Hromada" (Workers' Community), etc.; 3) celebration of the anniversaries of historical events (battle near Kruty, Act of Zluka UNR and ZUNR, execution near Bazar, etc.) and historical*

heroes - geniuses of the Ukrainian nation: Taras Shevchenko, Ivan Franko, Lesya Ukrainka; 4) literary, choral and theatrical life of Drohobychchyna (literary evenings, concerts of the Boyan Drohobyskyi Choir; Dmytro Kotko's Choir; performances of the "Zagrava" theater, etc.). It should be noted that Zenon Kossak, a well-known figure of the OUN, was the author of an enlightening article about the battle near Kruty in one of the editions of the newspaper "Homin Baseinu". Regarding the educational work of the "Workers' Community" society, the newspaper's editorial board expressed reprehensible characteristics, considering the left-wing nature of the ideology and activities of this organization. In general, these posts contain the exact dates of certain events, numerous names and surnames of educational figures, the names and content of cultural events held in Drohobych region in 1937 – 1938.

Key words: "Homin Baseinu"/"Homin Krayu", cultural and educational life, Ukrainian press, Society "Prosvita".

Постановка проблеми. Одним із найбільш інформативних джерел до історії Дрогобиччини кінця 1930-х рр. є двотижнева українська газета "Гомін Басейну"/"Гомін Краю". У ній публікувалися матеріали політичного, економічного, історико-краєзнавчого характеру. Значну частину пресового контенту складала короткі повідомлення, які доволі часто стосувалися різних аспектів культурно-просвітницького життя у містах і селах Дрогобицького повіту Львівського воєводства міжвоєнної Польщі. Переважна більша частина цих повідомлень мали фактуальний характеру, хоч, звісно, не були позбавленні оцінювального та риторичного субстрату, пов'язаного з ідеологічними уподобання авторів та редакторів газети. Актуальність статті полягає в потребі якомога повнішої експлікації відомостей про культурно-просвітницьке життя Дрогобиччини у міжвоєнні роки.

Аналіз досліджень та публікацій. Українська преса Дрогобицького повіту, яка видавалася у міжвоєнні роки ХХ ст., на жаль, репрезентувалася незначною кількістю видань, що відзначила О. Дроздовська (Дроздовська, 2000). Серед них помітним явищем у другій половині 1930-х рр. стала газета "Гомін Басейну. Інформаційно-суспільний двотижневик". Відзначимо, що певна характеристика часопису здійснена у меморійно-публіцистичних працях Василя Вергана (Верган, 1973), А. Гладилевича (Гладилевич, 1973), Юліана Середяка (Середяк, 1997). Про газету "Гомін Басейну" ("Гомін Краю") згадує в своїй монографії Олесі Дроздовська (Дроздовська, 2001). У статті Лідії Сніцарчук йдеться про наклад газети "Гомін Краю" та її нетривале видання (Сніцарчук, 2010). Найбільш ґрунтовну характеристику редакційної політики газети дано у статті Миколи Галіва та Анни Пурій (Галів, Пурій, 2023). Деякі методологічні підходи до розкриття проблеми ми запозичили з праць Володимира Наконечного (Наконечний, 2017), Віталія Виздрика та Костянтина Курилишина (Vyzdryk, & Kurylyshyn, 2020; Vyzdryk, & Kurylyshyn, 2022), Миколи Галіва та Василя Ільницького (Haliv, & Ilnytskyi, 2021; Ilnytskyi, & Haliv, 2022). Наразі доводиться констатувати відсутність праць, присвячених аналізу матеріалів газети "Гомін Басейну" ("Гомін Краю") про культурно-просвітницьке життя Дрогобиччини.

Мета дослідження – розкрити висвітлення на шпальтах газети "Гомін Басейну" / "Гомін Краю" (1937 – 1938) культурно-просвітницького життя українського населення Дрогобицького повіту.

Виклад основного матеріалу. Значна частину публікацій у газеті "Гомін Басейну" ("Гомін краю") стосувалися культурно-просвітницьких процесів на теренах Дрогобицького повіту. Для прикладу, у першому випуску газети з'явилося повідомлення

щодо просвітницького життя села Модрич. Невідомий дописувач наголошував, що село стало “свідомим” завдяки праці гуртка Українського педагогічного товариства “Рідна Школа” та жіночої секції при осередку Товариства “Сільський Господар”. Молодь гуртується в аматорському (театральному) і співочому гуртках. Мешканці Модрича, на думку автора, цікавляться “всіма актуальними питаннями”. Водночас автор висловлює пропозицію: “Добре було б, якби створився ініціативний комітет будови Нар[одного] Дому. Тут знайшли б поміщення усі товариства, а тоді праця над дальшим піднесенням села пішла б повною парою. Це дуже важлива справа, тим більше тепер коли большевицька гідра знову піднімає голову, через “Робітничу Громаду”” (З життя, 1937, с. 7). Вочевидь, йшлося про робітниче культурно-просвітницьке товариство “Робітнича громада”, засноване 1925 р. з ініціатив Української соціал-демократичної партії.

У тому ж номері газети йшлося і про культурно-освітнє життя Губич – дільниці міста Борислава. Дописувач (припускаємо, той же, що писав і про Модрич) говорить про помітний занепад усякої просвітницької і громадянської праці в Губичах, де немає діяльності читальні “Просвіти” й інших товариств. “Час-до-часу хіба наспіє звістка, що десь там на забаві побилися якісь типи”, – з сумом резюмує автор, і робить висновок: “Село зкомунізоване й анархічне” (Губичі, 1937, с. 7). Подібно він відгукується і про північну околицю Борислава – Баню Котівську, яка живе “відрубним та трохи несамовитим життям”. Хоч тут є і читальня “Просвіти”, і осередок Товариства “Союз Українок”, але вони практично не діють. Автор говорить про правдиво “банську темноту” у домівці “Просвіти”, яка мала б бути “святиною духа”. Члени читальні власне не читають і не переглядають газет. “Ніодне (товариство у Бані Котівській. – Авт.) не журиться потребами молодого покоління, про духовний корм для нього. А молодь марнує літа на бійках і всякій іншій сваволі” (Північні периферії, 1937, с. 7), – зазначає дописувач.

Дописувач до газети “Гомін Басейну” детально висвітлив і культурно-просвітницьке життя с. Солець, яке перебувало під впливом комуністичних ідей. Автор констатує: “Комунізм існує тут і досі. Але він вже не поширюється, а радше відбороняється супроти нового, та могутнього руху, що зумів спрямувати життя на правильний шлях” (Як виглядає, 1937, с. 7). Зазначивши, що Солець боровся з комунізмом 10 років, наголошує: тепер селяни відзначають без перешкод всі національні свята й річниці. Перше “свято Базару” (відзначення річниці страти більшовиками вояків Армії УНР під Базаром. – Авт.) на Дрогобиччині відсвяткував саме Солець. Саме в цьому селі міститься “одинок, здається, в цілім повіті висипана могила в честь Поляглих за волю”. Національно свідомі молодь вже традиційно влаштовує мандрівки на гори на Ключ і Маківка. Тепер власними силами мешканці села будують величавий “Народний дім”. Щоночі біля будови хлопці та дівчата стоять на сторожі, ввечір безкоштовно працюють на будівництві. Мешканці с. Солець передплачують усі “національні часописи”. Донедавна тут процвітало й фізичне виховання молоді, але після заборони “руханкового товариства” справа занепала. Проте ведуться заходи щодо заснування нового “українського спортивного товариства”. “Загально життя громадське є доволі високо розвинене”, – констатував автор, додавши: “Та не бракує типів, які не то що не працюють, але також свідомо те життя спинюють” (Як виглядає, 1937, с. 7).

Тематика національно-культурного життя с. Солець знайшла продовження і в наступних випусках газети. Так, в одній зі статей йшлося про діяльність вибраних до громадського уряду села радних, які склали “клуб українських радних в Сільці”,

обравши до президії Остапа Главача як представника, Миколу Мінчака (син Михайла) як заступника, Петра Возняка як секретаря. Надалі у статті викладалася присяга, яку склали члени цього українського клубу: "...святочно прирікаємо під словом чести українського громадянина, що будемо щиро, чесно і солідарно боронити своїх громадян в громадській Раді. Будемо теж слухатись взаємно з нинішньо-вибраною президією й завжди виступати в часі громадських засідань. Якщо б одначе сталося так, що котрийсь з українських радних не пописувався до більшості і виломлювався з-під вище наведених обов'язків, президія клубу українських радних по умотивуванні даного члена викине з клубу українських радних завжди" (Солець, 1937, с. 6).

У числах 2-3 "Гомону Басейну" (1937 р.) з'явилася просвітницька стаття, присвячена 18-й річниці бою під Крутами. Її автор підписався криптонімом "З. К.". Автором був Зенон Коссак, відомий діяч ОУН (Гладилевич, 1973, с. 774). Він писав про "великий чин трьохсот прекрасних лицарів". На його думку, "Геройський бій на стації Крути, як епохальна подія, вказав первісну природню й найсутнішу границю, що розмежовує два світи – Західно-Європейський від азійсько-першорядного значення і вказує на Україну, як початок творення нового життя. Крути кров'ю зазначили героїчну оборону західно-європейської культури та цивілізації, – не Німеччина ні Франція чи котра інша держава, але Україна від віків берегла й береже перед дикою варварською навалюю Європу, її культуру та цивілізацію. Життя вчить нас, що велика ідея, що її пристрасно любимо, стає джерелом невичерпної енергії, посвяти, невимовної творчості й надлюдських чинів, що вона будить людину до життя і запліднює безсмертністю в героїчних подвигах. Безсмертними стали Крутяцькі Герої, що роковини їхньої смерті святкуємо, що їхня смерть в ім'я Великої Ідеї Української Нації стала мітом. Хай же Крути стануть вічною силою, що вестиме нас на великі подвиги. Хай героїзм Крутянців – стане символом наказу Нації. В кожну ж річницю ставаймо кращі й сильніші, зборюймо всякі скази в нас і нав'язуючи до героїчного пориву нації маймо віру в наші сили й нашу перемогу" (З. К., 1937, с. 1).

Дописувачів і кореспондентів газети цікавили й питання діяльності окремих українських товариств. Зокрема, в одній зі статей йшлося про діяльність повітового гуртка УПТ "Рідна Школа". 1 лютого 1937 р. Рада і старшина цього гуртка у Дрогобичі провели одне зі своїх засідань. Під час наради було порушено питання щодо членства у "Рідній Школі". Констатувалося, що Дрогобиччина належить до однієї з "краще зорганізованих округ", однак, на жаль, ще багато громадян навіть у самому Дрогобичі не почувують обов'язку стати активним членом "Рідної Школи". Автор вважає, що не потрібно нікому сьогодні доводити значення й потреби Товариства, бо кожен знає, що від неї багато в чому залежить "наше бути або не бути". Загалом автор засудив таку байдужість, опісля повідомив, що на засіданні вирішено звернутися безпосередньо до окремих громадян із запрошенням вступити у члени "Рідної Школи". Він відзначив, що селянство Дрогобиччини на загал усвідомлює вагу і завдання Товариства, доказом чого є закуплені святочні свічки "Рідної Школи", пожертва на коляду для неї, або пожертва кооперативи "Сила" у Доброгостові, яка надала Товариству позику на суму 100 зл. Знову, ж автор відзначає, що "...по наших селах ідея "Рідної Школи" ще не вкорінилася глибоко. Наше селянство під впливом своїх щоденних занять призвичаєне надивитись на всяку акцію під кутом безпосередньо-очевидних користей і під тим кутом подекуди трактує теж акцію "Рідної Школи" (мовляв не маю дітей до школи, не чую свого сина на пана або плачу за науку в школі і т. п.). Те наставлення воно мусить собі пареламати!" (Рідна школа, 1937, с. 4).

Про діяльність осередку УПТ “Рідна Школа” повідомлялося і в дописі про громадсько-культурне життя села Далява на Дрогобиччині. Відзначалося, однак, що в селі кооператив і товариство “Каменярі” ще “опановані комуністами”, але інші ділянки культурно-освітнього життя села – “в руках націоналістів”. При осередку “Рідної Школи” створено самоосвітній гурток, хор “Сурма”, аматорський гурток та смичковий оркестр. Майже щонеділі відбуваються виклади (відкриті лекції) на різні актуальні теми. У селі нещодавно було закладено осередок Товариства “Сільський Господар”. Організовано харчування для дітей місцевих бідняків. Утворено комітет побудови “Народного Дому” (“Твердия комуни”, 1937, с. 7).

Позитивно оцінювалася діяльність гуртка УПТ “Рідна Школа” у с. Колпець, при якому діяла велика бібліотека. У селі працював кооператив, який “гарно розвивається” і заснував дві філії, котрі теж “гарно працюють”. Часто відбуваються театральні вистави, концерти й “гутірки”. З ініціативи Василя Паламаря та “з допомогою українського громадянства” у 1936 р. утворено великий духовий оркестр. Після 6-місячної підготовки під проводом фахового вчителя цей оркестр виступає на “фестонах” і різних святах Дрогобиччини (П-ах, 1937, с. 5). До гуртка “Рідної Школи” села Ластівки приєдналася молодь з Коротича – присілка Кропивника Нового. Вона уторила курс для неграмотних, керівником якого став Михайло Луцишин (Посторонній, 1937, с. 5).

Дописувач газети “Томін Краю” (1 січня 1938 р.) повідомив читачам про організований дрогобицьким гуртком УПТ “Рідна Школа” курс трикотарства і вишивок під проводом Марії Куш. Упродовж одного місяця дівчата навчилися гарно вишивати, навіть узялися вишити фелон місцевому парохові (Т. Г., 1938, с. 9). Ця ж газета розповіла і про успіхи гуртка “Рідної Школи” у с. Болехівці, де 21 листопада 1937 р. вшановано пам’ять героїв, які загинули під Базаром. Було інсценізовано виставу “Ой Морозе, Морозенку”, а місцевий “інтелігент, провідник молоді” Теодор Паньків виголосив реферат про героїв Базару. У дописі відзначалося: “це перша вистава в Болехівцях, що мала морально-виховний вплив на публіку” (Перша імпреза, 1938, с. 9). У цьому ж селі завдяки ініціативі членів “Рідної Школи” проведено шкільний плебісцит за українську мову навчання у місцевій школі. Через Повітовий Союз “Рідної Школи” у Дрогобичі шкільному інспектору у Самборі 24 грудня 1937 р. було подано 158 декларацій за 260 дітей. Збір декларацій проведено без розголошу: декларації роздано увечері, а наступного дня зранку їх було підписано у волосному уряді (Обсерватор, 1938, с. 8). В іншому матеріалі цієї ж газети повідомлялося, що молодь і робітники с. Опака тепер облишили “комуністичні доктрини”, покинули товариство “Робітнична Громада” й долучилися до гуртка УПТ “Рідна Школа” в рідному селі (Робітництво Опаки, 1938, с. 9).

Діяльність осередків Товариства “Просвіта” також викликала увагу редакції досліджуваної газети. В одному з номерів зазначалося, що у суботу 5 квітня 1937 р. у Дрогобичі відбулися загальні збори філії “Просвіти”. Попередньо проведено богослужіння і панахиду за померлих просвітян у церкві св. Трійці. Збори вів голова філії др. Степан Витвицький, а пізніше др. Іван Блажкевич. Під час виступів наводилися статистичні дані про діяльність філії у минулому році. Так, у 1936 р. до товариства вступили 694 особи. Сама філія об’єднувала вже 6423 членів у 73 читальнях Дрогобиччини. Діяли три курси для неграмотних, 13 читалень повіту проводили “голосове читання”, засновано 23 самоосвітні гуртки з 296 членами, проведено 154 поїздки. Доходи філії становили 5769,11 зл., видатки – 4895,02 зл. У подальшій дискусії порушено найважливіші справи культурно-освітнього життя повіту. Головою філії

знову обрано Степана Витвицького. Збори закінчились співом національного гімну (Д. К., 1937, с. 4).

Чимало публікацій присвячено діяльності читалень “Просвіти” у селах Дрогобиччини. Зокрема, 1 серпня 1937 р. у газеті “Гомін Басейну” (ч. 10) йшлося про перші кроки діяльності читальні “Просвіта” у с. Підмонастирок біля Підбужа. Гурток молоді при читальні влаштовує різні імпрези, а ході з них призначає на будівництво “Народного Дому” в селі. 4 травня відбулася вистава комедії Б. Пирятинського “Десятник Люлька”, на яку зібралось багато селян. Однак відзначалося, що чимало молоді залишається поза працею читальні, лише відвідують її задля танців на вечорницях (Присутній, 1937b, с. 5).

Певну увагу редакція часопису приділяла й діяльності осередків Товариства “Сокіл”. Зокрема, повідомлялося, що у лютому 1937 р. у с. Мразниця відбулися загальні збори осередку Товариства “Сокіл”, на яких головою вибрано Миколу Андрушківа, а начальником Володимира Андрушківа. Товариство передплачувало газети “Голос”, “Сокольські Вісті” й “Спорт”. Члени “Сокола” з Мразниці у минулому році здобули кубок і дипломи під час змагань “День Українського Спортівця”. 7 березня 1937 р. осередок товариства урочисто відзначив річницю від дня народження Лесі Українки. Реферат виголосила Дора Бундзяк. Хор виконав декілька пісень (З спортивного життя, 1937, с. 5). 28 лютого аматорська секція осередку Товариства “Сокіл” поставила у Гуковій Горі драму П. Мерчука на чотири дії “Ми йдемо в бій!” (Юнацтво Тустанович, 1937, с. 5).

Відомо, що активно діяв осередок Товариства “Сокіл” у с. Попелі (Біликівський, 2021, с. 79–80). У газеті “Гомін Басейну” повідомлялося, що 8 березня 1937 р. спортивно-руханкове товариство “Сокіл” у цьому селі влаштувало великі вечорниці, на які запросило багато гостей із сусідніх сіл. Старшина “Сокола” ухвалила, що забава має відбутися без алкогольних напоїв, тільки з чаєм. Надалі повідомлялося, що окремі попелівчани заглядають до “жидівського шинку” і декларували заклик не вдаватися до алкоголю, а навідуватися до читальні (Попелі, 1937, с. 7). Автор цього допису в газеті підписався криптонімом “В. Л.”. Припускаємо, що ним був Володимир Лабанців, активний діяч “Просвіти”, “Сокола”, член ОУН.

Певну просвітницьку працю вела організація “Робітнича Громада”, яку в газетах “Гомін Басейну” і “Гомін Краю” переважно критикували за соціалістичні візії. Так, 4 грудня 1937 р. професор В. Старосольський, будучи у Дрогобичі, виголосив в осередку “Робітничої Громади” реферат на тему “Провідна роль українського пролетаріату” (Відчит, 1938, с. 5). 2 січня 1938 р. М. Колодрубєць у залі “Робітничої Громади” в Дрогобичі виголосив доповідь на тему “Безробіття”. Доповідач зупинився на ситуації у західній Польщі. Водночас критикував газету “Гомін Краю”, яка, за його словами, є “ворогом працюючих мас” (Василик, 1938, с. 8). Редакція “Гомону Краю” не залишилася в боргу і негативно охарактеризувала святкування осередком “Робітничої Громади” в Дрогобичі річницю бою під Крутами. На думку редакції, вшанувати жертв “червоної московської навали” не можуть ті, які “звеличують пам’ять Маркса–Леніна, цебто якраз тих, яких ученики Крути спричиняли і під їхнім червоним Маркс-ленінівським прапором жорстоко вимордовували тих, які йшли Україну обороняти” (Свято в честь Крутяцьких Героїв, 1938, с. 12).

Розповідаючи про діяльність українських організацій у с. Тустановичі, кореспондент часопису “Гомін Басейну”, відзначав діяльність осередків “Просвіти” (поруч якого діє “прекрасна кооператива”) та “Сокола”. Зазначалося, що молодь села

бере активну участь у громадській праці, влаштовує багато імпрез та святкує всі національні свята. Як приклад, у газеті наводився факт відзначення 22 січня (“святочні дні молоді”, а насправді річниця Акту Злуки між УНР і ЗУНР), коли для молоді було прочитано реферат про Богдана Хмельницького. 30 січня (день бою під Крутами) реферат прочитав Петро Драган, а вірші декламували О. Галик та І. Бачинська. “Можна сміло сказати, що Тустановичі стоять на варті українства й національної ідеї в Нафтовому Басейні” (Тустановичі, 1937, с. 6), – стверджував кореспондент газети.

Один із дописувачів газети “Голос Краю” розповів про роботу українських організацій у с. Тустановичі впродовж листопада-грудня 1937 р. Відзначалася річниця Листопадового Зриву, коли напередодні увечері було відправлено панахиду. У заході взяли участь, зокрема, колишні воїни УГА, які утворили почесну варту біля могили. Відтак відбулися збори у читальні “Просвіти”, на яких виступав др. Іван Блажкевич з Дрогобича. 14 листопада провели кооперативне свято, де виголосив реферат др. С. Витвицького. Згодом у наступні неділі реферати представили інженер М. Каплистий, др. І. Блажкевич з Дрогобича та Ірина Гладка зі Львова. Місцевий осередок Товариства “Сокіл” готувався до “попису”, а місцевий “Союз Українок” провів 5 грудня 1937 р. свято Лесі Українки. Місцевий кооператив “Злука” розширювала свою діяльність: 15 грудня відкрила свою філію у Волянці (П-ср, 1938b, с. 9).

Позитивно оцінювала редакція газети й громадське життя у селах Залокоть, Биків, Лужок Долішній, Солонсько, Доброгостів та ін. Зокрема, у Залокоті читальня “Просвіти” влаштувала під час Йорданських свят виставу “На широких степах України”, з якою місцеві просвітяни відвідали село Недільна (Залокоть, 1937, с. 6). 22 січня 1937 р. у селі Биків місцевий парох о. Іван Бугера провів урочисте богослужіння та виголосив “відповідну проповідь”. Крім нього, на Різдво у Бикові було влаштовано виставу “Дума про Нечая” (Биків, 1937, с. 6). Широко описано проведення “свята Крут” у с. Снятинка, яке відбулося у неділю 31 січня 1937 р. Програма свята передбачала виголошення реферату делегатом гуртка Товариства “Рідна Школа” з Дрогобича Адольфа Гладилевичем (відомим діячем ОУН. – Авт.), виконання пісень місцевим хором під диригуванням Миколи Радишака. Пам’ять героїв Крут присутні вшанували хвилиною мовчання, а завершилося свято “відспіванням Національного Гімну”. На думку, кореспондента, свято було “найкращою відповіддю всім тим, що хотіли б звести це село з правильного шляху служби рідній Нації” (Перше свято, 1937, с. 6). У с. Лужок Долішній “група свідомих українців”, згуртована в осередках “Просвіти” і “Рідної Школи” із запалом працювала на “народній ниві” (Лужок Долішній, 1937, с. 6). У Солонську добре розвивається кооператив, і це притому, що в селі “нема зовсім нашої інтелігенції”. У минулому році Солонсько святкувало 25-літній ювілей читальні “Просвіти”. Відчувався брак власної домівки читальні (Солонсько, 1937, с. 7). У с. Унятичі активно працювала жіноча секція Товариства “Сільський Господар”, яка організовувала різні свята. Одне з них відбулося 14 січня 1937 р. Учасники свята виконали гімн “Ще не вмерла...”. Жіноча секція нараховувала 60 осіб і належала до найкраще організованих секцій у повіті (Унятичі, 1937, с. 7). У с. Доброгостів придбано ділянку і побудовано дім, в якому розмістилися всі культурно-освітні установи. Прибудовано і оздоблено театральний зал, придбано значне майно. В неділі й свята в читальні відбувалося голосне читання (Дмитреньків, 1937, с. 6).

Про діяльність жіночої секції при осередку Товариства “Сільський Господар” мовиться в одній із публікацій у номері газети від 16 березня 1937 р. про с. Модрич. У ній розповідається, що 28 лютого жіноча секція осередку Товариства “Сільський

Господар” улаштувала концерт на честь Лесі Українки. Концерт підготувала Ганя Максимів, яка також виголосила реферат. Вірші поетеси декламували чотири членкині секції. Крім того, відбувалась збірна декламація трьох маленьких дівчат. Жіночий хор під диригуванням Миколи Кінки виконав чотири пісні. Відзначалося, що при осередку “Сільського Господаря” сформовано “доріст”, який провадить Михайло Васишин. Добре працює також гурток “Рідної Школи” (Присутній, 1937а, с. 5).

Схвальні слова висловили дописувачі газети “Гомін Басейну” на адресу с. Вороблевичі, яке “належить у Дрогобиччині до свідомих сіл”. У ньому діяли декілька культурно-освітніх установ, в яких праця йшла “невпинно вперед”. Дописувачі відзначали роль у цьому пароха о. Теодора Варехи, котрий прибув до села у травні 1936 р. Наголошувалося, що активно працює утворений у квітні 1936 р. гурток Товариства “Союз Українок”, до якого належать понад 40 жінок. Щонеділі учасники цього гуртка відвідували читальню “Просвіти”, де обговорювали різні справи й брали участь у голосному читанні часопису “Жіноча Воля”. Заходом гуртка відбувалася 3 січня 1937 р. вистава “Перша дитина” (А. П., 1937, с. 7).

Подібні відгуки знаходимо і про с. Гаїв Вижні, яке стає “свідомішим” завдяки різним культурно-освітнім товариствам, зокрема жіночій секції при осередку Товариства “Сільський Господар”. Одним із досягнень секції було організоване дійство “Ялинка” 20 січня 1937 р. у домівці читальні “Просвіти”, на яке зібралися місцеві мешканці й запрошені члени товариства з Гаїв Нижніх, зокрема о. А. Рудавський і о. Д. Савка, відпоручник філії “Сільського Господаря” у Дрогобичі М. Каплистий. Було проведено збір коштів на громадські потреби – зібрано 343 зл. Свято завершили виконанням національного гімну (Місцевий, 1937, с. 7).

Один із дописувачів газети “Гомін Басейну” (псевдонім “Василь Дунайло”) писав про рідне с. Лішня, яке, за його словами, налічує 345 хат і 450 родин, приблизно 2000 осіб. У селі мешкають 8 єврейських і 5 польських родин. Для польських родин надсилають три газети. А на 437 українських родин є лише 10 чисел “Батьківщини”, шість чисел “Народньої Справи”, три числа “Неділі”, три числа “Христос Наша Сила” й одне число “Нашого Прапору”. А коли до села надійде 20 примірників “Голосу Басейну”, то важко його розповсюдити поміж людей (не бажають купувати), хоча в сусідніх Унятичах розходить аж 50 примірників цього часопису. Попри це, автор відзначив, що в селі загал населення горнеться до праці у “Просвіті”, “Рідній Школі” та “Сільському Господареві”. Осередок Товариства “Сільський Господар” в Лішні налічує 280 членів і чотири секції, зокрема жіночу і вишколу хліборобської молоді. Секція вишколу хліборобської молоді налічує 38 членів і має свій хор, який провадить місцевий дяк Кантор. У цій секції, крім господарства, її члени вивчають також географію та історію України (Дунайло, 1937, с. 5).

У Дрогобичі 10 лютого 1937 р. (припускаємо, у Народному Домі) М. Островерха виголосив реферат “Італія, її культура, життя села й міста”. Доповідач – відомий знавець Італії, яку детально пізнав підчас свого перебування у “країні чорних сорочок”. Він цікаво й доступно змалював вдачу, побут і культуру італійського народу. Було заплановано й доповідь про політичне життя тогочасної Італії (Ад., 1937, с. 7). Зусиллями філії “Союзу Українок” у Дрогобичі відбувся 6 березня 1938 р. “Вечір народної ноші й звичаїв”. У заході взяли участь гуртки “Союзу Українок” з Дрогобича (вулиці Стрийська, Горішня Брама), сіл Тустановичі, Вороблевичі, Трускавець, Східниця й Грушів. У дописі наголошувалося, що присутні “захоплювалися красою наших прегарних обрядів та ноші різних місцевостей Дрогобиччини” (Вечір, 1938, с. 8).

1 березня 1937 р. у газеті “Гомін Басейну” було надруковано серію коротких повідомлень про відзначення у селах Дрогобиччини дня героїв Крут. Так, 21 січня у домівіці “Просвіти” у Вороблевичах відбулося “Свято Крутів”. Хор під диригентурою Івана Патиного виконав багато “гарних пісень”. Священик о. Т. Вареха виголосив реферат. Юнаки декламували вірші. Свято завершилося виконанням “Національного Гімну” (Свято Крутів, 1937, с. 7). 31 січня 1937 р. відбулися загальні збори читальні “Просвіти” у с. Сопіт, де представник Товариства “Дешева Книжка” Іван Розвадовський виголосив реферат про бій під Крутами, а урядовець філії “Просвіти” у Сколе Іван Вориняк – реферат про значення “Просвіти” (Сопіт, 1937, с. 7). У с. Раневичі функціонував гурток “Рідної Школи”, де праця “поступає по правильній дорозі”. Молодь, яка діє в цьому гуртку, часто влаштовує вистави, реферати та інші імпрези. Відбулося й свято Крут, де з рефератом виступив В. Ясеницький (Раневицький, 1937, с. 7). Широко описано відзначення цього свята у Трускавці читальнею “Просвіти” 14 лютого 1937 р. Зранку після богослужіння о. декан Іван Валюх відправив панахиду за загиблими героями. Увечері відбувся святковий концерт у залі “Сільського Господаря”. Реферат виголосив Тадей Білас. Місцевий хор під керівництвом Ярослава Біласа виконав декілька пісень. Поезію “Ми молоді” виголосила Ольга Білас. На закінчення представлено інсценізацію “Месть духів”. Свято закінчилося виконанням національного гімну. Однак у газеті висловлювалося зауваження: “громадянство взяло дуже малу участь у святі Крут”. 24 січня у Трускавці відбулися й “сходина” членів читальні “Просвіти”, де Володимир Білас виголосив реферат, присвячений річниць бою під Крутами. Опісля також виконано національний гімн (Трускавець, 1937, с. 7).

У Бориславі “свято Крут” було організовано осередком Товариства “Сокіл”. Спочатку о. Н. Яців та о. О. Шуляка відправили панахиду за полеглих героїв під Крутами. Потім у залі “Народного Банку” відбулася “святочна академія” (Борислав, 1937, с. 7). Значно ширше описано свято героїв в Крут у Дрогобичі. У церкві св. Трійці було проведено поминальне богослужіння, яке відправив о. ігумен ЧСВВ С. Бараняк. Після богослужіння відправлено панахиду. 29–31 січня 1937 р. відбулися зібрання таких товариств: “Сокіл”, “Союз Українок”, студентська секція Товариства “Підгір’я”, читальня “Просвіти” на вул. Горішня Брама – Завіжна та читальня “Просвіти” на вул. І. Франка. На кожному зібранні виголошено реферати про бій під Крутами. Молодь української гімназії 30 січня вшанувала пам’ять героїв “святочною академією” зі вступним словом учня Лемека, рефератом учня Костишина, декламаціями та хоровими співами. 15 лютого в Дрогобичі студентська таремісничо-робітнича молодь організували “святочну академію для широкого громадянства”. До програми свята ввійшли промова редактора часопису “Голос” Богдана Кравців, реферат А. Гладилевича, виступ хору “Боян”, декламації та інсценізація “Месть духів” (Дрогобич Крутам, 1937, с. 4). Схоже відбувалася акція і в Гаях Вижніх, де також із рефератом виступив А. Гладилевич і було продемонстровано містерію “Месть духів” (Гаї Вижні, 1937, с. 5). У Сприні на Самбірщині 7 лютого проведено “святочні сходина”, де з рефератом і декламацією “Крути” виступив Віктор Сабат. Перед цим відбулася панахида. Дописувач відзначав, що “в цій околиці Сприня – це національно найсвідоміше село” (Сприня, 1937, с. 5).

У селах Сторона та Підбуж також вшанували подвиг героїв бою під Крутами. 25 лютого 1937 р. у Стороні відбулася “святочна академія”, під час якої виступив о. Крайчик, було виголошено реферат, співав хор і декламувалися вірші. Свято закінчилося виконанням національним гімну (Сторона, 1937, с. 5). 15 лютого

схожі врочистості відбулися у Підбужі. Виголошено реферат Дмитра Зибликевича, декламацію “Крути” та низку пісень (Підбуж, 1937, с. 5).

Наступного року про відзначення на Дрогобиччині річниці бою під Крутами інформувала газета “Гомін Краю”. Наголошувалося, що у с. Болехівці 30 січня 1938 р. відбулася академія “в честь лицарів, упавших на полі слави в обороні української держави”. Молодь виконала низку стрілецьких пісень. Теодор Паньків виголосив патріотичний реферат. Вірш “Крути” декламував Ярослав Гавдяк (Крути в Болехівцях, 1938, с. 8). Того ж дня двадцяті річницю бою під Крутами вшанувало с. Солоньско. Доповідь виголосив В. Куций, а присутні на “святчній академії” засвідчили шану героям хвилиною мовчання. Відтак М. Кішко декламував “Присягу українського юнацтва в роковини бою під Крутами”. Свято закінчилося виставою “Мова Років”, котру зіграла актори-аматори місцевої читальні “Просвіти” (С. Ц., 1938, с. 12). Молодь с. Гаї Вижні вшанувала “свято Крут” тим, що тримала піст впродовж дня 29 січня. У полудень (о 12 год.) вдарив дзвін як сигнал до загальної двохвилинної мовчанки. Увечері (о 17.30 год.) молодь зібралася на панахиду. 30 січня у залі читальні “Просвіти” відбувся концерт, під час якого пролунала пісня “Україно моя”, реферат В. Лялюка з Дрогобича, декламації віршів. Концерт закінчився виконанням національного гімну (Свято Крут, 1938, с. 12).

Газета “Гомін Басейну” повідомляла й про вшанування пам’яті видатних українських письменників. Зокрема, у номері часопису від 16 березня 1937 р. було опубліковано редакційну статтю, присвячену 123-й річниці від народження Тараса Шевченка. У ній йшлося про творчість поета, її значення для формування української нації (Сто двадцять три роки тому, 1937, с. 1.). Велику статтю присвячено проведенню Шевченкового свята у Бориславі. На думку автора: “Це свято було наглядним доказом того, що культ Шевченка не маліє, а противно росте, щораз то ширші закреслює крути, поширюючи національну свідомість і привертаючи на лоно правдивої ідеї усіх будучих синів” (Інсе, 1937, с. 3). Наголошувалося, що велика зала “Народного Банку” була повністю заповнена. У святі брав участь бориславський хор “Боян” при участі хору з Мразниці. Було виконано “Заповіт” Шевченка (на музику М. Вербицького). Далі слідувала промова проф. Княжинського. Потім хор із Мразниці співав “Думи мої” та “Утоплена”. Допомогу молодому хорові надавала проф. Н. Кулицька. Відтак декламувалися поезії Т. Шевченка та інсценізувалися його твори (Інсе, 1937, с. 3). Окреме Шевченківське свято в Бориславі організувало 14 березня 1937 р. товариство “Робітнича Громада” у приміщенні “Дому Людового”. Концерт відкрила пісня “Журавлі” у виконанні хору цього ж товариства. Разом з іншими піснями, виголошувалися реферати та декламації (Борислав, 1937b, с. 7).

Надалі йшлося про концерт на честь Тараса Шевченка у с. Дерезичі (14 березня), де вступне слово виголосив Ілько Петрів, а реферат – Ольга Луців. Співав мішаний хор під диригентурою Дмитра Заяця. Виголошено сім деклямацій, та інсценізовано “Розриту могилу” (Дерезичі, 1937, с. 7). У той же день відзначало Шевченківські дні с. Попелі. Свято відкрив вступним словом М. Яримович. Далі хор під управою М. Хомутника виконав декілька пісень. Вірш “Треті півні” декламував М. Бойко. Свято закінчилося співом національного гімну (Попелі Шевченкові, 1937, с. 7). У Трускавці свято на честь Кобзаря проведено 23 березня 1937 р. У програмі були пісні у виконанні місцевого хору, реферат, декламація та інсценізація. Хор співав початкову частину поеми “Іван Підкова”. Ольга Білас декламувала “Посланіє”, реферат виголосив Володимир Білас. Інсценізувалася поема “Причинна”. Свято також завершилося виконанням національного

гімну (Трускавець Шевченкові, 1937, с. 7). 21 березня 1937 р. гурток УПТ “Рідна Школа” у с. Снятинка відзначив свято Т. Шевченка. Реферат виголосив Степан Митриш, декламували вірші Микола Дума, Юлія Турчик, Микола Лепан і Юлія Хлонь (Снятинка Шевченкові, 1937, с. 7). Учні української гімназії ім. І. Франка у Дрогобичі 6 квітня влаштували концерт на честь Т. Шевченка (Середнєшкільна молодь, 1937, с. 7). 7 квітня роковини Кобзаря відсвяткувала Східниця (Льос, 1937, с. 7). 18 квітня відбулося Шевченківське свято в Унятичах, яке організував гурток УПТ “Рідна Школа”. Вступне слово виголосив Іван Добрянський, а реферат А. Гладолович (Нагуєвичі, 1937, с. 7). 11 квітня 1937 р. заходи на честь Т. Шевченка відбулися і в Літині (Літиня, 1937, с. 7), а 18 квітня – у Млинках Шкільникових (Присутній, 1937с, с. 7). Такі ж врочистості проведено у Добрівлянах (М. М., 1937, с. 8), Почаєвичих (Свідомий, 1937, с. 8), Грушові (Місцевий, 1937, с. 8), Вацевичих (Микола, 1937, с. 8). Відзначимо, що 12 липня 1937 р. у с. Добрівляни було посвячено новозбудований Народний Дім. Акт посвяти здійснив перемишльський греко-католицький єпископ Й. Коциловський (Величаве свято, 1937, с. 4).

У с. Лішня дещо запізнило відбувся концерт на честь Т. Шевченка – лише 16 травня. У дописі про подію зазначалося, що це був перший такий концерт у селі. Свято відбулося під відкритим небом. Хор під проводом диригента Кантора “співав дуже гарно”. Вступне слово виголосив місцевий священик о. Канда, а реферат – делегат повітового Союзу Кружків “Рідної Школи” в Дрогобичі. Поезії Т. Шевченка декламували М. Ясюра, М. Стаханів, А. Ясюра й Т. Дорожевець. У концерті взяв участь і хор “Хліборобського Вишколу Молоді” (Член Виділу, 1937, с. 5).

Врочистості на честь Івана Франка, як повідомляла газета “Гомін Басейну”, влаштувала читальня “Просвіти” у Млинках Шкільникових 30 травня 1937 р. Участь у святі брали хорові колективи з інших сіл: Монастиря Дерезицького, Дерезичі, Модрич (організовані гуртками “Рідної Школи”). Виступав і хор читальні “Просвіти” з Млинок Шкільникових. Об’єднані хори виконали “Вічний революціонер”. Відтак виголошено реферат “про Великого Громадянина дрогобицької землі – Івана Франка”. Опісля хори (кожен окремо) виконали по дві пісні. Лунали й декламації віршів генія. Свято закінчилося виконанням гімну “Ще не вмерла Україна” (Присутній, 1937с, с. 4).

Редакція газети “Гомін Басейну” помістила 16 квітня 1937 р. статтю Юрія Соснини (псевдонім гімназиста Юрія Костишина) “Літературний вечір в Дрогобичі”. Відзначимо, що у ньому брали участь члени редакції і автори газети: Максим Гладолович і Юрій Середяк. У статті наголошувалося, що “Другий Літературний Вечір Нафтового Басейну” відбувся у Дрогобичі 4 квітня 1937 р. У ньому взяли участь 8 авторів-літераторів, мешканців краю. Вечір відкрив п. Максим Гладолович, який у вступному слові говорив про суть сучасної доби й літератури та окреслив значення цього літературного вечора. Пізніше автори читали своєї праці. Селянин з Лішні Федір Настьошин читав вірші “Весна”, “Крути” та уривки з поеми “Борислав”. У “Весні” представлено думки, переживання й надії українського села, а у “Бориславі” – визискування українців чужими зайдами. На думку автора статті, найкращою поезією Настьошина є “Крути”. Твори Настьошина написані за взірцем старих поетів, а “Борислав” за формою викладу нагадує Франкового “Коваля Бассіма” чи “Абу-Касимові капці” (Соснина, 1937, с. 3).

Надалі Ю. Соснина розповідав про наступних авторів. Так, селянин із с. Тустановичі Петро Драган прочитав своє оповідання “На Маківку”. Молодий селянин із с. Унятичі Степан Стап’як виголосив декілька гарних поезій про нафтовий басейн і нарис “Сині ночі”. В українській літературі звикли вони бачити героїв,

узятих із сільського життя. На “Літературному Вечорі” студент Тарас Лялюк читав свою новелу “Вуличник”, де за героя узяв представника міської вулиці, який під час Визвольних Змагань загинув за Україну. “В новелі пробивається великий мистецький хист автора, та знання душі й життя свого героя” (Соснина, 1937, с. 3), – відзначав Ю. Соснина. 19-літня Ольга Білас з Трускавця прочитала вірші “Моя Україно!” і “Крутянам”. Журналіст Юліан Середяк із с. Летня читав оповідання “За справу”, де представив долю галицького українця, що загинув “за цісаря й батьківщину”, та долю його дітей, які гинули за Україну. Найцікавішою появою в літературному житті Дрогобиччини Ю. Соснині видався молодий селянин Терентій Піхоцький зі с. Сторона. Він закінчив три класи народної школи, “але власним трудом добув таке знання, інтелігенцію й засіб слів, що не один абсолювент гімназії не може йому дорівняти”. На цьому “Літературному Вечорі” Т. Піхоцький виступив із віршами “Із сучасних хвиль”, “На сторожі”, “І небо”, та з нарисом “Про легендарні часи”. Ю. Соснина зауважував: “Поезія Піхоцького – це відбитка світогляду молодого покоління. В його рядках чується тверде сучасне життя та ставлення до цього життя української молоді. В його ритмах звучить могутнє Ольжичове “Покірну землю чути під собою””. Позитивно він характеризував ще одного автора – селянина Степана Митриша зі с. Снятинка. “У його простих, невишуканих словах відбивається душа українського селянина, але не селянина – чужого попихача, тільки селянина, що в нього глибоко вкорінилась любов до України, селянина, свідомого, що ворог?” (Соснина, 1937, с. 3), – писав автор критичного огляду.

У газеті “Гомін Басейну” публікувалися матеріали про хорове і театральне життя краю. Зокрема, зазначалося, що 7 квітня 1937 р. у Дрогобичі побував український хор Дмитра Котка. У залі дрогобицького “Сокола” він виконав 15 пісень. 8–9 квітня Дрогобич відвідав український театр “Заграва”, який зіграв чотири фрагменти з життя Тараса Шевченка, а також комедію з купецького життя “Муравлі” (Збори, 1937, с. 6–7). 10 квітня хор під проводом Дмитра Котка побував у Східниці (Льос, 1937, с. 7). 12–13 квітня театр “Заграва” навідався до Трускавця (Буй-Тур, 1937, с. 7). 5 грудня 1937 р. хор Дмитра Котка знову відвідав Дрогобич (Хор Котка, 1938, с. 5).

У першому номері газети “Гомін Краю” повідомлялося, що 20 листопада 1937 р. у залі “Сокола” в Дрогобичі за ініціативою “Дрогобицького Бояна” відбулося свято стрілецької пісні. Реферат виголосив Р. Купчинський, який “в спосіб простий, без вишуканих слів, з деякою дозою гумору переповів історію творення стрілецьких пісень, малюючи її барвне воєнне тло” (Мила Імпреза, 1938, с. 4). На початку листопада 1937 р. завітав до Дрогобича театр “Заграва”, представивши глядачам історичну драму “Слово о полку Ігоря” (Драма, 1938, с. 4). У першій половині січня 1938 р. Дрогобиччину відвідав український народний театр ім. М. Садовського. Найдовше виступав у Тустановичах, представляючи вистави: “Хмари”, “Мазепа”, “Маруся Богуславка”, “Хата за селом”, комедія “Супружий меч” (Театр, 1938, с. 8).

Непересічне святкування було проведено у Бориславі 5 грудня 1937 р. у залі “Народного Дому”. Місцеві українські організації відзначали 900-ліття проголошення київським князем Ярославом Мудрим Богородиці покровителькою українського народу. Виступ хору під проводом знаного диригента о. Северина Сапруна справив “дуже сильне враження” (П-єр, 1938а, с. 9).

Торкнулася газета “Гомін Краю” і питання утворення в Дрогобичі регіонального музею, який повинен мати український характер. Питання актуалізувалося у зв’язку з виставкою місцевого польського живописця Фелікса Ляховича, де експонувалися

пам'ятки минулого Дрогобича. “Мимо свого протиукраїнського наставлення [виставка] наглядно виказувала, як завзято боронили наші предки свої права. Записати їх діла і передати майбутнім поколінням, це наш обов'язок” (На маргінесі, 1938, с. 4), – наголошувалося в часописі.

Висновки. Отже, культурно-просвітницьке життя Дрогобиччини висвітлено у газеті “Гомін Басейну” (“Гомін Краю”) найбільш повно. Наведені у часописі матеріали можна поділити на такі тематичні групи: 1) дописи про просвітницьке життя в окремих населених пунктах: Бориславі, Дрогобичі, селах Модрич, Солець, Болахівці, Тустановичі, Солонсько, Вороблевичі, Унятичі, Лішня, Лужок Долішній, Добрівляни, Доброгостів тощо; 2) дописи про діяльність окремих організацій та їхніх осередків у містах і селах Дрогобиччини: УПТ “Рідна Школа”, товариств “Просвіта”, “Сільський Господар”, “Союз Українок”, “Робітничка Громада” та ін.; 3) дописи про святкування річниць історичних подій (бій під Крутами, Акт Злуки УНР і ЗУНР, розстріл під Базаром тощо) та історичних героїв – геніїв української нації: Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки; 4) дописи про літературне, хорове і театральне життя Дрогобиччини (літературні вечори, концерти хору “Боян Дрогобицький”, хору Дмитра Котка, виступи театру “Заграда” тощо). Відзначимо, що автором просвітницької статті про бій під Крутами в одному з випусків газети “Гомін Басейну” був Зенон Коссак, відомий діяч ОУН. З приводу ж просвітницької роботи товариства “Робітничка Громада” редакція газети висловлювала осудливі характеристики з огляду на лівий характер ідеології і діяльності цієї організації. Загалом, зазначені дописи містять точні дати певних подій, численні імена та прізвища просвітницьких діячів, назви і зміст культурних заходів, які проводилися на Дрогобиччині у 1937 – 1938 рр.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- А. П.** (1937). Дещо з Вороблевич. *Гомін Басейну*, 5, 7.
Ад. (1937). М. Островерха в Дрогобичі. *Гомін Басейну*, 5, 7.
Биків. (1937). Биків. *Гомін Басейну*, 4, 6.
Біликівський, Т. (2021). Нариси історії села Попелі. Дрогобич: П'світ.
Борислав. (1937а). Борислав Крутянцям. *Гомін Басейну*, 5, 7.
Борислав. (1937б). Борислав. Робітничка громада Шевченкові. *Гомін Басейну*, 7, 7.
Буй-Тур. (1937). Театр “Заграда” в Трускавці. *Гомін Басейну*, 9, 7.
Василик. (1938). Гомін Басейну. Дивний відчит. *Гомін Краю*, 4, 8.
Величаве свято. (1937). Величаве свято в Добрівлянах. *Гомін Басейну*, 10, 4.
Верган, В. М. (1973). Українська преса в Дрогобичі. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних, етнографічно-побутових матеріалів та мемуарів*, (т. 1, с. 767–772). Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто.
Вечір. (1938). Вечір народної ноші і звичаїв. *Гомін Краю*, 9, 8.
Відчит. (1938). Відчит Старосольського. *Гомін Краю*, 2, 5.
Гаї Вижні. (1937). Гаї Вижні Крутам. *Гомін Басейну*, 6, 5.
Галів, М., Пурій, А. (2001). Газета “Гомін Басейну”/“Гомін Краю” (1937 – 1938 рр.): характеристика часопису. *Пресознавство – Press Studies. Науковий журнал Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України*, 2, 59–79. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2023-2-4>
Гладилович, А. (1973). “Гомін Басейну” – газета Дрогобиччини. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів*, (т. 1, с. 773–776). Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто.

- Губичі.** (1937). Губичі. *Гомін Басейну*, 1, 7.
- Дережичі.** (1937). Дережичі Шевченкові. Дрогобиччина. *Гомін Басейну*, 7, 7.
- Д-К.** (1937). Хроніка. Загальні Збори філії Товариства “Просвіта”. *Гомін Басейну*, 10, 4.
- Дмитреньків.** (1937). Доброгостів. *Гомін Басейну*, 10, 6.
- Драма.** (1938). Драма, яку переживала публіка разом з артистами. *Гомін Краю*, 1, 4.
- Дрогобич.** (1937). Дрогобич Крутам. *Гомін Басейну*, 6, 4.
- Дроздовська, О.** (2000). Українська преса Дрогобича (20–30-ті рр. ХХ ст.). *Українська періодика: історія і сучасність. Доповіді та повідомлення шостої Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (11–13 травня 2000 р.)*, (с. 144–149). Львів.
- Дроздовська, О.** (2001). *Українські часописи повітових міст Галичини (1865 – 1939 рр.): історико-бібліографічне дослідження*. Львів.
- Дунайло, В.** (1937). Лішня (Дрогобичина). *Гомін Басейну*, 6, 5.
- З життя.** (1937). З життя. *Гомін Басейну*, 1, 7.
- З спортивного життя.** (1937). З спортивного життя – Мразниця. *Гомін Басейну*, 6, 5.
- З. К.** (Зенон Коссак). (1937). Крути. *Гомін Басейну*, 2–3, 1.
- Заколоть.** (1937). Заколоть. *Гомін Басейну*, 4, 6.
- Збори.** (1937). Збори “Народного Дому”. *Гомін Басейну*, 9, 6–7.
- Іпсе.** (1937). Свято Тараса Шевченка в Бориславі. *Гомін Басейну*, 7, 3.
- Крути в Болехівцях.** (1938). Крути в Болехівцях. *Гомін Краю*, 6–7, 8.
- Літіння.** (1937). Літіння. *Гомін Басейну*, 9, 7.
- Лужок Долішній.** (1937). Лужок Долішній. *Гомін Басейну*, 4, 6.
- Льос.** (1937). Східниця. *Гомін Басейну*, 9, 7.
- М. М.** (1937). Дописи. Добрівляни. *Гомін Басейну*, 9, 8.
- Микола, Р.** (1937). Вацевичі. *Гомін Басейну*, 9, 8.
- Мила Імпреза.** (1938). Мила Імпреза. *Гомін Краю*, 1, 4.
- Місцевий.** (1937а). Гаї Вижні. Жіноцтво села береться до праці. *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Місцевий.** (1937б). Грушів. *Гомін Басейну*, 9, 8.
- Наконечний, В.** (2017). Русинська спільнота міжвоєнної Польщі у висвітленні “Нашого Лемка”. *Східноєвропейський історичний вісник – East European Historical Bulletin*, 5, 129–137. doi: 10.24919/2519-058x.5.116977
- На маргінесі.** (1938). На маргінесі одної ділянки, яка лежить облогом. *Гомін Краю*, 1, 4.
- Нагуєвичі.** (1937). Нагуєвичі. *Гомін Басейну*, 9, 7.
- Обсерватор.** (1938). Зразковий плебісцит. *Гомін Краю*, 4, 8.
- П-ах.** (1937). Дописи. Де недавно панувала комуна... Колпець (Дрогобиччина). *Гомін Басейну*, 10, 5.
- Перша імпреза.** (1938). Перша імпреза, що мала виховний вплив. *Гомін Краю*, 3, 9.
- Перше свято.** (1937). Перше свято Крутів у Снятинці. *Гомін Басейну*, 4, 6.
- П-єр.** (1938а). Величає свято в Бориславі. *Гомін Краю*, 3, 9.
- П-єр.** (1938б). З життя Тустанович. *Гомін Краю*, 3, 9.
- Північні периферії.** (1937). Північні периферії Борислава-Баня Котівська. *Гомін Басейну*, 1, 7.

- Підбуж.** (1937). Підбуж Крутам. *Гомін Басейну*, 6, 5.
- Попелі Шевченкові.** (1937). Попелі Шевченкові. *Гомін Басейну*, 7, 7.
- Попелі.** (1937). Попелі. Дрогобиччина. *Гомін Басейну*, 7, 7.
- Посторонній.** (1938). Коротище – присілок Кропивника Нового. *Гомін Краю*, 1, 5.
- Присутній.** (1937а). Модрич (Дрогобиччина). *Гомін Басейну*, 6, 5.
- Присутній.** (1937б). “А до читальні йдуть хіба танцювати на вечерниціх” (Підмонастирок к. Підбужа). *Гомін Басейну*, 10, 5.
- Присутній.** (1937с). Млинки Шкільникові. *Гомін Басейну*, 9, 7; 10, 4.
- Раневицький, Є.** (1937). Раневичі (Дрогобиччина). *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Рідна школа.** (1937). Рідна школа у Дрогобичі. *Гомін Басейну*, 4, 4.
- Робітництво.** (1938). Робітництво Опаки надіється на працю. *Гомін Краю*, 3, 9.
- С. Ц.** (1938). Солонсько Крутам. *Гомін Краю*, 6–7, 12.
- Свідомий.** (1937). Почаєвичі. *Гомін Басейну*, 9, 8.
- Свято в честь Крутяцьких Героїв.** (1938). Свято в честь Крутяцьких Героїв чи їх профанація. *Гомін Краю*, 6–7, 12.
- Свято Крут.** (1938). Свято Крут в Гаях Вижних. *Гомін Краю*, 6–7, 12.
- Свято Крутів.** (1937). Свято Крутів у Вороблевичах. *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Середнєшкільна молодь.** (1937). Середнєшкільна молодь Дрогобича Шевченкові. *Гомін Басейну*, 9, 7.
- Середяк, Ю.** (1997). “Голос Басейну”. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів*, (т. 4, с. 292–295). Дрогобич.
- Сніцарчук, Л.** (2010). Динаміка розвитку української преси міжвоєнної Галичини. *Збірник праць Науково-дослідного центру періодики*, 9, 26–53.
- Снятинка.** (1937). Снятинка Шевченкові. Дрогобиччина. *Гомін Басейну*, 7, 7.
- Солець.** (1937). Солець 20 грудня 1936 слідує підписів укр. Радних. *Гомін Басейну*, 2–3, 6.
- Солонсько.** (1937). Солонсько (Дрогобиччина). *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Сопіт.** (1937). Сопіт (Скільщина). *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Соснина, Ю.** (1937). Літературний Вечір в Дрогобичі. *Гомін Басейну*, 8, 3.
- Сприня.** (1937). Сприня Крутам. *Гомін Басейну*, 6, 5.
- Сто двадцять три роки.** (1937). Сто двадцять три роки тому... *Гомін Басейну*, 6, 1.
- Сторона.** (1937). Сторона Крутам. *Гомін Басейну*, 6, 5.
- Т. Г.** (1938). Йдемо національним шляхом. *Гомін Краю*, 3, 9.
- Твердиня комуни.** (1937). “Твердиня комуни” Далява – Дрогобиччина. *Гомін Басейну*, 7, 7.
- Театр.** (1938). Театр ім. Садовського в Нафтовому Басейні. *Гомін Краю*, 6–7, 8.
- Трускавець Шевченкові.** (1937). Трускавець Шевченкові *Гомін Басейну*, 7, 7.
- Трускавець.** (1937). Трускавець. *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Тустановичі.** (1937). Тустановичі. *Гомін Басейну*, 4, 6.
- Унятичі.** (1937). Унятичі. *Гомін Басейну*, 5, 7.
- Хор Котка.** (1938). Хор Котка в Дрогобичі. *Гомін Краю*, 2, 5.
- Член Виділу.** (1937). Член Виділу. Свято Т. Шевченка під голим небом (3 життя Лішні). *Гомін Басейну*, 10, 5.
- Юнацтво.** (1937). Юнацтво Тустанович при праці. *Гомін Басейну*, 6, 5.

Як виглядає. (1937). Як виглядає колишня твердиня комунізму в Дрогобиччині? *Гомін Басейну*, 1, 7.

Haliv, M., & Pnytskyi, V. (2021). The methods of internal criticism of written sources in the works of ukrainian historians: on the example of scientific narratives on the history of education (1840s – 1930s). *Annales Universitatis apulensis. Series Historica*, 1 (25), 281–297. doi: <https://doi.org/10.29302/auash.2021.25.1.14>

Pnytskyi, V., & Haliv, M. (2022). Theoretical Argumentation in the Historical Narrative of Ukraine of the Second Half of the 19th – First Half of the 20th century (on the Example of Research in the History of Education). *Eminak*, 3 (39), 66–80. doi: [https://doi.org/10.33782/eminak2022.3\(39\).591](https://doi.org/10.33782/eminak2022.3(39).591)

Vyzdryk, V., & Kurylyshyn, K. (2020). Ukrainian schooling before World War I (based on the “Dilo” magazine). *Skhidnoevropeyskyi Istorychnyi Visnyk – East European Historical Bulletin*, 17, 112–123. doi: 10.24919/2519-058x.17.218182

Vyzdryk, V., & Kurylyshyn, K. (2022). Ukrainian Citizens’ Committee in 1918 – 1921 (according to the materials of the periodical “Dilo”). *Skhidnoevropeyskyi istorychnyi visnyk – East European Historical Bulletin*, 24, 90–98. doi: 10.24919/2519-058X.24.264739

REFERENCES

A. P. (1937). Deshcho z Voroblevych [Something from Voroblevych]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Ad. (1937). M. Ostroverkha v Drohobychi [M. Ostroverkha in Drohobych]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Bykiv. (1937). Bykiv [Bykiv]. *Homin Baseinu*, 4, 6. [in Ukrainian].

Bilykivskiy, T. (2021). *Narysy istorii sela Popeli* [Essays on the history of the village of Popeli]. Drohobych: Pósvit. [in Ukrainian].

Boryslav. (1937a). Boryslav Krutyantsiam [Boryslav for Krutyants]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Boryslav. (1937b). Boryslav. Robitnycha hromada Shevchenkovi [Boryslav. Working community for Shevchenko]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

Bui-Tur. (1937). Teatr “Zahrava” v Truskavtsi [Theater “Zagrava” in Truskavets]. *Homin Baseinu*, 9, 7. [in Ukrainian].

Vasylyk. (1938). Dyvnyi vidchyt [The strange lecture]. *Homin Kraiu*, 4, 8. [in Ukrainian].

Velychave sviato. (1937). Velychave sviato v Dobrivlianakh [A grand holiday in Dobrivlyany]. *Homin Baseinu*, 10, 4. [in Ukrainian].

Verhan, V. M. (1973). *Ukrainska presa v Drohobychi* [Ukrainian press in Drohobych]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka*, (t. 1, s. 767–772). New-York–Paris–Sydney–Toronto. [in Ukrainian].

Vechir. (1938). Vechir narodnoi noshi i zvychaiv [An evening of folk costumes and customs]. *Homin Kraiu*, 9, 8. [in Ukrainian].

Vidchyt. (1938). Vidchyt Starosolskoho [Starosolsky’s lecture]. *Homin Kraiu*, 2, 5.

Hai Vyzhni. (1937). Hai Vyzhni Krutam [Hai Vyzhni for Kruty]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Haliv, M., & Purii, A. (2001). Hazeta “Homin Baseinu”/“Homin Kraiu” (1937–1938 rr.): kharakterystyka chasopysu [The newspaper “Homin Baseinu”/“Homin Kraiu” (1937–1938): characteristics of the gazette]. *Presoznavstvo – Press Studies*, 2, 59–79. doi: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2023-2-4> [in Ukrainian].

Hladylovych, A. (1973). “Homin Baseinu” – hazeta Drohobychchyny [“Homin Baseinu” is a newspaper of Drohobych County]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka*, (t. 1, s. 773–776). New-York–Paris–Sydney–Toronto.

Hubychi. (1937). Hubychi [Hubychi]. *Homin Baseinu*, 1, 7. [in Ukrainian].

Derezhychi. (1937). Derezhychi Shevchenkovi [Derezhychi for Shevchenko]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

D-K. (1937). Khronika. Zahalni Zbory filii Tovarystva “Prosvita” [Chronicle. General Meeting of the branch of “Prosvita” Society]. *Homin Baseinu*, 10, 4. [in Ukrainian].

Dmytrenkiv. (1937). Dobrohostiv [Dobrohostiv]. *Homin Baseinu*, 10, 6. [in Ukrainian].

Drama. (1938). Drama, yaku perezhivala publika razom z artystamy [The drama experienced by the audience together with the artists]. *Homin Kraiu*, 1, 4. [in Ukrainian].

Drohobych. (1937). Drohobych Krutam [Drohobych for Kruty]. *Homin Baseinu*, 6, 4. [in Ukrainian].

Drozdovska, O. (2000). Ukrainska presa Drohobycha (20–30-ti rr. XX st.) [Ukrainian Press in Drohobych (20s–30s of the 20th century)]. *Ukrainska periodyka: istoriia i suchasnist. Dopovidi ta povidomlennia shostoi Vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi konferentsii (11–13 travnia 2000 r.)*, (s. 144–149). Lviv. [in Ukrainian].

Drozdovska, O. (2001). *Ukrainski chasopysy povitovykh mist Halychyny (1865–1939 rr.): istoryko-bibliohrafichne doslidzhennia* [Ukrainian magazines of the district cities of Galicia (1865–1939): historical and bibliographical research]. Lviv. [in Ukrainian].

Dunailo, V. (1937). Lishnia (Drohobychyna) [Lishnia (Drohobych County)]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Z zhyttia. (1937). Z zhyttia [From life]. *Homin Baseinu*, 1, 7. [in Ukrainian].

Z sportyvnoho zhyttia. (1937). Z sportyvnoho zhyttia – Mraznytsia [From sports life – Mraznytsia]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Z. K. (Zenon Kossak). (1937). Kruty [Kruty]. *Homin Baseinu*, 2–3, 1. [in Ukrainian].

Zakolot. (1937). Zakolot [Stab]. *Homin Baseinu*, 4, 6. [in Ukrainian].

Zbory. (1937). Zbory “Narodnoho Domu” [Meetings of the “People’s House”]. *Homin Baseinu*, 9, 6–7. [in Ukrainian].

Ince. (1937). Sviato Tarasa Shevchenka v Boryslavi [The holiday of Taras Shevchenko in Boryslav]. *Homin Baseinu*, 7, 3. [in Ukrainian].

Kruty v Bolekhivtsiakh. (1938). Kruty v Bolekhivtsiakh [Kruty in village of Bolekhivtsi]. *Homin Kraiu*, 6–7, 8. [in Ukrainian].

Litynia. (1937). Litynia [Litynia]. *Homin Baseinu*, 9, 7. [in Ukrainian].

Luzhok Dolishnii. (1937). Luzhok Dolishnii [Luzhok Dolishnii]. *Homin Baseinu*, 4, 6. [in Ukrainian].

Los’. (1937). Skhidnytsia [Skhidnytsia]. *Homin Baseinu*, 9, 7. [in Ukrainian].

M. M. (1937). Dopysy. Dobrivliany [Posts. Village of Dobrivliany]. *Homin Baseinu*, 9, 8.

Mykola, R. (1937). Vatsevychi [Vatsevychi]. *Homin Baseinu*, 9, 8. [in Ukrainian].

Myla Impreza. (1938). Myla Impreza [Dear Impreza]. *Homin Kraiu*, 1, 4. [in Ukrainian].

Mistsevyi. (1937a). Hai Vyzhni. Zhinotstvo sela beretsia do pratsi [Hai Vyzhni. The women of the village go to work]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Mistsevyi. (1937b). Hrushiv [Hrushiv]. *Homin Baseinu*, 9, 8. [in Ukrainian].

Nakonechnyi, V. M. (2017). Rusynska spilnota mizhvoiennoi Polshchi u vysvitleni "Nashoho Lemka" [Ruthenian Community of Interwar Poland in Terms of "Our Lemko"]. *Skhidnoievropeiskyi Istorychnyi Visnyk – East European Historical Bulletin*, 5, 129–137. doi: 10.24919/2519-058x.5.116977 [in Ukrainian].

Na marhinesi. (1938). Na marhinesi odnoi dilianky, yaka lezhyt oblohom [On the margin of one plot that is under siege]. *Homin Kraiu*, 1, 4. [in Ukrainian].

Nahuievychi. (1937). Nahuievychi [Nahuievychi]. *Homin Baseinu*, 9, 7. [in Ukrainian].

Observer. (1938). Zrazkovyi pliebistsyt [Model plebiscite]. *Homin Kraiu*, 4, 8. [in Ukrainian].

P-akh. (1937). Dopysy. De nedavno panuvala komuna... Kolpets (Drohobychchyna) [Posts. Where the communists ruled recently... The village of Kolpets (Drohobych County)]. *Homin Baseinu*, 10, 5. [in Ukrainian].

Persha impreza. (1938). Persha impreza, shcho mala vykhovnyi vplyv [The first event that had an educational impact]. *Homin Kraiu*, 3, 9. [in Ukrainian].

Pershe sviato. (1937). Pershe sviato Krutiv u Sniatyntsi [the first holiday of the Kruty in the village of Snyatynka]. *Homin Baseinu*, 4, 6. [in Ukrainian].

P-yr. (1938a). Velychave sviato v Boryslavi [Great holiday in Boryslav]. *Homin Kraiu*, 3, 9. [in Ukrainian].

P-yr. (1938b). Z zhyttia Tustanovych [From the life of the village of Tustanovychi]. *Homin Kraiu*, 3, 9. [in Ukrainian].

Pivnichni peryferii. (1937). Pivnichni periferii Boryslava – Bania Kotivska [The northern outskirts of Boryslav – Banya Kotivska]. *Homin Baseinu*, 1, 7. [in Ukrainian].

Pidbuzh. (1937). Pidbuzh Krutam [Pidbuzh for Kruty]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Popeli Shevchenkovi. (1937). Popeli Shevchenkovi [Popeli for Shevchenko]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

Popeli. (1937). Popeli. Drohobychchyna [Popeli. Drohobych County]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

Postoronni. (1938). Korotyshche – prysilok Kropyvnyka Novoho [Korotyshche is a settlement of Kropyvnyk Novy]. *Homin Kraiu*, 1, 5. [in Ukrainian].

Prysutnii. (1937a). Modrych (Drohobychchyna) [Modrych (Drohobych County)]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Prysutnii. (1937b). "A do chytalni ydut khiba tantsiuvaty na vechernytsiakh" (Pidmonastyrok k. Pidbuzha) ["And they only go to the reading room to dance at evening parties" (Pydmonasyrok, near Pidbuzh)]. *Homin Baseinu*, 10, 5. [in Ukrainian].

Prysutnii. (1937c). Mlynky Shkilnykovi [Mlynky Shkilnykovi]. *Homin Baseinu*, 9, 7; 10, 4. [in Ukrainian].

Ranevytskyi, Ye. (1937). Ranevychi (Drohobychchyna) [Ranevychi (Drohobych County)]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Ridna shkola. (1937). Ridna shkola u Drohobychi [Native school in Drohobych]. *Homin Baseinu*, 4, 4. [in Ukrainian].

Robitnytstvo. (1938). Robitnytstvo Opaky nadiietsia na pratsiu [Opaka workers hope for work]. *Homin Kraiu*, 3, 9. [in Ukrainian].

S. Ts. (1938). Solonsko Krutam [Solonsko for Kruty]. *Homin Kraiu*, 6–7, 12.

Svidomyi. (1937). Pochaievychi [Pochaievychi]. *Homin Baseinu*, 9, 8. [in Ukrainian].

Sviato v chest Krutiatskykh Heroiv. (1938). Sviato v chest Krutiatskykh Heroiv chy yikh profanatsiia [A holiday in honor of Heroes of Kruty or its desecration]. *Homin Kraiu*, 6–7, 12. [in Ukrainian].

Sviato Krut. (1938). Sviato Krut v Haiakh Vyzhnykh [Holiday of the Kruty in Haiy Vyzhni]. *Homin Kraiu*, 6–7, 12. [in Ukrainian].

Sviato Krutiv. (1937). Sviato Krutiv u Voroblevykhakh [Holiday of the Kruty in Voroblevychi]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Serednieshkilna molod. (1937). Serednieshkilna molod Drohobycha Shevchenkovi [Drohobych high schools youth for Shevchenko]. *Homin Baseinu*, 9, 7. [in Ukrainian].

Serediak, Yu. (1997). “Holos Baseinu” [“Holos Baseinu”]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka*, (t. 4, s. 292–295). Drohobych. [in Ukrainian].

Snitsarchuk, L. (2010). Dynamika rozvytku ukrainskoi presy mizhvoiennoi Halychyny [The dynamics of the development of the Ukrainian press in interwar Galicia]. *Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho tsentru periodyky – Collection of works of the Scientific Research Center of Periodicals*, 9, 26–53. [in Ukrainian].

Sniatynka. (1937). Sniatynka Shevchenkovi [Sniatynka for Shevchenko]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

Solets. (1937). Solets 20 hrudnia 1936 sliduie pidpysiv ukr. Radnykh [Village of Solets, December 20, 1936 follows the signatures of the Ukrainian councilors]. *Homin Baseinu*, 2–3, 6. [in Ukrainian].

Solonsko. (1937). Solonsko (Drohobychyna) [Solonsko (Drohobych County)]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Sopit. (1937). Sopit (Skilshchyna) [Sopit (Skole County)]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Sosnyna, Yu. (1937). Literaturnyi Vechir v Drohobychi [Literary party in Drohobych]. *Homin Baseinu*, 8, 3. [in Ukrainian].

Sprynia. (1937). Sprynia Krutam [Sprynia for Kruty]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Sto dvadtsiat try roky. (1937). Sto dvadtsiat try roky tomu... [One hundred and twenty-three years ago...]. *Homin Baseinu*, 6, 1. [in Ukrainian].

Storona. (1937). Storona Krutam [Storona for Kruty]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

T. H. (1938). Ydemo natsionalnym shliakhom [We are going the national way]. *Homin Kraiu*, 3, 9. [in Ukrainian].

Tverdynia komuny. (1937). “Tverdynia komuny” Daliava [The “stronghold of the communists” – the village of Dalyava]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

Teatr. (1938). Teatr im. Sadovskoho v Naftovomu Baseini [Theater named after Sadovskyi in the Oil Basin]. *Homin Kraiu*, 6–7, 8. [in Ukrainian].

Truskavets Shevchenkovi. (1937). Truskavets Shevchenkovi [Truskavets for Shevchenko]. *Homin Baseinu*, 7, 7. [in Ukrainian].

Truskavets. (1937). Truskavets [Truskavets]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Tustanovychi. (1937). Tustanovychi [Tustanovychi]. *Homin Baseinu*, 4, 6. [in Ukrainian].

Uniatychi. (1937). Uniatychi [Uniatychi]. *Homin Baseinu*, 5, 7. [in Ukrainian].

Khor Kotka. (1938). Khor Kotka v Drohobychi [Kotko’s Choir in Drohobych]. *Homin Kraiu*, 2, 5. [in Ukrainian].

Chlen Vydilu. (1937). Sviato T. Shevchenka pid holym nebom (z zhyttia Lishni) [T. Shevchenko's holiday under the open sky (from the life of Lishna)]. *Homin Baseinu*, 10, 5. [in Ukrainian].

Yunatstvo. (1937). Yunatstvo Tustanovych pry pratsi [Tustanovychi's youth at work]. *Homin Baseinu*, 6, 5. [in Ukrainian].

Yak vyhliadaie. (1937). Yak vyhliadaie kolyshnia tverdynia komunizmu v Drohobychchyni? [What does the former stronghold of communism in Drohobych County look like?]. *Homin Baseinu*, 1, 7. [in Ukrainian].

Haliv, M., & Pnytskyi, V. (2021). The methods of internal criticism of written sources in the works of ukrainian historians: on the example of scientific narratives on the history of education (1840s – 1930s). *Annales Universitatis apulensis. Series Historica*, 1 (25), 281–297. DOI: <https://doi.org/10.29302/auash.2021.25.1.14> [in English].

Pnytskyi, V., & Haliv, M. (2022). Theoretical Argumentation in the Historical Narrative of Ukraine of the Second Half of the 19th – First Half of the 20th century (on the Example of Research in the History of Education). *Eminak*, 3 (39), 66–80. doi: [https://doi.org/10.33782/eminak2022.3\(39\).591](https://doi.org/10.33782/eminak2022.3(39).591) [in English].

Vydryk, V., & Kurylyshyn, K. (2020). Ukrainian schooling before World War I (based on the “Dilo” magazine). *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk – East European Historical Bulletin*, 17, 112–123. doi: 10.24919/2519-058x.17.218182 [in English].

Vydryk, V., & Kurylyshyn, K. (2022). Ukrainian Citizens' Committee in 1918 – 1921 (according to the materials of the periodical “Dilo”). *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi visnyk – East European Historical Bulletin*, 24, 90–98. doi: 10.24919/2519-058X.24.264739 [in English].

*Стаття надійшла до редакції 20 березня 2023 р.
Стаття рекомендована до публікації 18.12.2023.*